

Naši dopisi.

Iz Novomesta 27. maja. (O kmetijski šoli na Dolen-skem) so se vendar tudi naši „mestni očetje“ zdramili in sl. deželnemu odboru v Ljubljano poslali peticijo, naj v presoji svoji: ali se ima Grm ali Raka kupiti za šolo, gleda na občno korist šole in dežele, ne pa na privatne interese, za katere je „Slov. Narod“, kakor Nemeč pravi, „so viel Staub aufgewirbelt“. Noben človek, ki se ni s pametjo skregal, vendar ne more Rake priporočati za napravo deželne kmetijske šole, — šole, pravimo, in ne za družega. V deželnem zboru je bilo že jasno dokazano, kako raztrešeno je posestvo Raka na tri komade, ki drug od družega po uro daleč saksebi ležijo, vsi skupaj pa v zatišji dežele. Al nekaj še ni bilo povedano, namreč to ne, da na polje Čistibrega, Mršečevasi in Hrvaškega Broda skoro vsako leto povodenj sega iz reke Krke in potoka Radule. Da je to resnica, naj, kdor ne verjame, le gré prašat c. k. davkarijo, pa bode onde našel operate za odpisovanje davkov prizadetih ondašnjih zemljišč. Če se tedaj Raka kupi za šolo, kupi se povodinjski kos naše dežele, in šola na takem mestu imela bi res priliko praktično se uriti v napravi jezi in zagráj po Holandskem ali Belgiškem načinu. To vse je naša mestna županija odkrila v svojem pismu sl. deželnemu odboru, da vidi, da „ni vse zlato, kar se je svetilo“ — v najetih časniških spisih. Ko bi bil gosp. Smola ali naši meščani reklame tako delali za Grm, kakor so jih protektorji Rake neprenehoma delali za se, menda bila bi že pred deželnim zborom zginila vsa temota in videlo bi se bilo, kaj je pravo in kaj je za šolo pripravno, kaj pa ne. Upajmo, da vendar še zdaj ni prepozno.

Iz Kranjske okolice 27. maja. — Ko so „Novice“ v svojem 4. in 7. listu povedale, kako poštar Masel v Šenčurji pošilja sprejeti denar po pošti, se je on hudo grozil nad „Novicami“. Zdaj pa se je pokazalo, da so resnico govorile, čeravno ga je grozno v oči zbodla. Čujte tedaj, kaj se je zgodilo! 11. dan t. m. je prišel iz Trsta poštni komisar in je Maselnovo rokovnjaštvo z denarjem v preiskavo vzel. Kaj je ta preiskava premalo ali preveč razodela, v to se na drobno ne spuščam in le to povem, da nasledek te preiskave je bil ta, da mu je c. k. Tržaško poštno vodstvo poslalo namestnika,*) ki v njegovi hiši in na njegove stroške pošto opravlja. Prav se mu godí temu človeku, ki se je zmirom rad vtikal v druge in take reči, za katere nima ne vednosti ne poklica. Res čuditi se mora vsak, kdor ga pozna, kako da človek na kmetih se mora tako globoko pogrezniti v nemčurstvo in konfesijslozerijo sedanjega časa, da namesti priprostega Maselja na bi se zdaj lahko pisal Massssselj.

Godešče pri Škofji Loki 30. maja. (Strašen požar.) Dopoldne 22. t. m., ko smo bili vsi na polji, začelo je goreti in mahoma je pogorelo 9 hiš, zunaj 3 podov, prav do tal, tako, da družega ni ostalo kakor osmojeni zid. Med pogorelci so tri vdove in en kajžar, ki je ravno na polji bil in mu ni družega ostalo kakor to, kar je na sebi imel. Zavarovani so bili zunaj enega vsi, al le za malo, ker vsak težko plačuje. Ker je deželni zbor pogorelcem v Mavčicah zdatno pomoč nasklonil, naj bi se sl. deželni odbor tudi naših siromakov usmilil!*) Ob enem se zahvalujem vrlim Ločanom,

*) Kakor c. k. poštne direkcije razpis v „Laib. Zeitg.“ od 18. maja oklicuje, je Maselnu že pošta vzeta. Prav tako!

Vred.

*) Vredništvo bode rado sprejemalo darove in jih gosp. županu Škofjeloškemu izročilo. Do sl. deželnega odbora pa se je treba pismeno s prošnjo obrniti.

Vred.

ki so nam s svojo gasilnico na pomoč prišli, in pa g. fajmoštru Primožu Remcu in gosp. kaplanu Andreju, ki sta nam blagovoljno pomagala gasiti in nas tako rešila še veliko večje nesreče.

Janez Jugovic, posestnik,
ki ni pogorel in le za svoje uboge
sosede prosi pomoči.

Iz Bizovika. (V prvo besedo čitalnice v nedeljo 6. dne t. m.) popoldne ob 5. uri vabimo vljudno vse naše ude, pa tudi ude sosednih naših čitalnic. Nadjamo se, da bodo zadovoljni s tem, kar jim mlada naša družbica more s pomočjo častite čitalnice Ljubljanske ponuditi. Vstopnina je 10 kr.

Iz Ljubljane. (Iz seje deželnega odbora 25. in 29. maja.) Za 5 razpisanih sirotinskih milodarnih ustanov (štipendij) se je oglasilo 118 prošnikov; za najrevniše zapuščene otroke so bili spoznani: Karol Hut iz Ljubljane, Franca Zavinšek iz Šmarije, Marija Žgavec iz Vipave, Janez Rant iz Stare Loke in Marija Cepuder iz Postojne, katerim so bile podeljene štipendije iz sirotinskega zaklada. — Izpraznjene 4 Schellenburgove dijaške ustanove so bile oddane dijakom: Ludoviku Teksterju, Juliju Malitu, Francu Kočvarju in Albinu Ogrincu. — Na dopis deželnega šolskega sveta je deželni odbor pritrdil, da se učiteljska služba v Toplicah poleg Novega mesta podeli sedanjemu učitelju v Košani Antonu Požaru. — Posvetovalo in sklepalo se je o pogodbi s prihodnjim ravnateljem nemškega gledišča Julijem Schwabe-om.

— (Odbor Matice slovenske) se je po novih volitvah občnega zbora 22. dne u. m. na novo ustanovil ter volil svoje funkcionarje. Za predsednika je bil enoglasno voljen dr. Janez Bleiweis, ki, čeravno zelo nerad, je prevzel častni posel s tem pogojem, da ga odbor blagovoli oprostiti predsedstva, kedar bi to želel. Za podpredsednika sta bila voljena gospoda Peter Kozler in profesor Pleteršnik; vsi drugi gospodje opravilniki so ostali dosedanji; odsek „za narodno blago“ se je združil z odsekom „za izdavanje knjig“, pa se je še pomnožil po novih odbornikih: prof. Urbasu, prof. Wiesthalerju in Stegnarju. Gosp. Fr. Ravnikar ni prevzel odborništa. Poročilo vseh razprav te seje prinese prihodnjič „zapisnik“.

— (Banka Slovenija) je imela v pričo cesarskega vladnega svetnika g. Pallerja 31. dne t. m. svoj občni zbor, v katerem je bilo po pričujočih delničarjih zastopanih 490 delnic. Zboru je predsedoval podpredsednik gosp. Jože Debevec. Iz njegovega poročila, ki ga je ud upravnega sveta gosp. Bezenšek iz Štajarskega slovenski čital, je v veselo tolažbo razvidel zbor, da si je banka „Slovenija“ že zdatno opomogla in da ni dvombe več, da se postavi zopet na trdne noge z moralnično pripomočjo rodoljubnih mož. Zbor je pa tudi vsem gospodom, ki zdaj vsak po svoji nalogi oskrbujejo banko, in še posebno njenemu podpredsedniku, izrekel zaupanje s tem, da je potrdil do konca l. 1874 segajočo bilanco, iz katere je gosp. Fr. Potočnik, kot revizor bankinih računov, zboru naznanil le resume denarnega stanja bankinega. Dobiček v posamesnih zavarovalnih razdelkih se šteje sicer še le na stotine; al veselo je vsaj to, da ni zgube, ampak da se kaže že nekoliko dobička. Ker nam danes ne dopušča prostor, da bi obširneje govorili o razpravah danšnjega zbora, odložimo to za drugi pot, in le to željo izrekamo, naj bi častito vodstvo kolikor mogoče razglasilo vse, ker delničarji radi zvedó o stanju banke naše. Očitnost je najmočnejši ščit proti vsemu sumičenju in sovražnemu natolcevanju.

— (Procesije sv. Reš. T.) je, kakor drugod, tako tudi v Ljubljani, letos večidel motilo deževno vreme;

to se je že tudi druga leta večkrat pripetilo; novo pa je pri nas letos — v letu 1875 brezverskega liberalizma bilo to, da je mestni župan prepovedal stoletno navado majev v predmestjih Ljubljanskih! Ta prepoved se pač zelo vjema z zabavljico, ki smo jo slišali memogredé na ulicah iz ust, ki so tičala pod streho nekega cilindra, rekši: „prav je, da se je ploha vlila, bo vsaj konec te ciganjarije po ulicah“! V Lincu je „Tagespost“ prinesla bogokleten članek, zaradi katerega je bila zazežena. Bismark more res vesel biti svojih pajdašev v Avstriji! — Zdaj bo pač mesto gotovo mnogo bolj zdravo, ulice čednejše in javna varnost mnogo večja, ko do zdaj, dokler so se smeli še maji postavljati.

— (Imenovanje.) Gosp. V. Jevnikar, dozdej deželni sodnijski svetovalec v Ljubljani, je postal predsednik deželne sodnije v Novomestu — namestu g. Grčarja.

— (Gosp. J. Noll), vodja slovenskega gledišča, je pretekli teden pel v Zagrebškem gledišču. „Obzor“ piše, da je bil sprejet po občinstvu z gromovitim ploskom in venci s krasnimi trakovi in da si je s svojim petjem pridobil navdušeno pohvalo. Čestitamo!

— „Slov. Narod“ ima danes zopet družega škofa Ljubljanskaga, namreč gosp. prošta dr. Pogačarja, ko je še le pretekli teden knezoškofa Widmerja pustil na prestolu. „Narod“ ima z Ljubljanskim škofom res toliko težav, kakor da bi bil najhujši klerikalec.

— („Tagblatt“) včerajšnji konstatira, da je bil dr. Zarnik le po milosti nemčurjev voljen v deželni odbor. Kaj se pa potem v „Narodu“ repenčite!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Vojske med Prusi in Francozi še ne bo, tedaj je mir svetu zagotovljen, — kako dolgo? se ve, da se ne vé. Zdaj pa se pričakajo Ruski in Angleški časniki o tem: ali je Rus ali Anglež pregnal bojne strahove, Pruski časniki pa se potuhnjeno vedejo tako, kakor da bi se bili le zmotili, da so v bojno trombo trobili, namesti da bi bili piskali melodije miru! Francozi pa si manejo roké, da so Bismarkove nakane tako eklatantno spodletele, in njihovi časniki zdaj norčevaje se pišejo, da sta si Prus in Francoz dandanes boljša prijatelja kakor poprej.“ — Očitno kot beli dan pa je zdaj to, da dandanes Rusija na čelu Evropejske politike stoji in svet komandira.

— Ali bo šel naš cesar v Ems, kjer biva zdaj Ruski car, ali ne, to zdaj še ni določeno. Vladni listi trdijo, da ne pojde, ali pa da pojde le, ako ga bo car osebno povabil. Ruski poslanec, ki je šel pozdravit cara v Ems, je imel pri našem cesarju privatno avdienco. — Potovanje cesarjevo v Galicijo in Bukovino pa je za letos za gotovo odloženo, a iz vzrokov, ki s politiko nimajo nič opraviti. Menda je cesar vtrujen po dolgem potovanju po Dalmaciji. Deželni namestnik Gališki, grof Potocki, se je podal na Dunaj najbrže, da bi cesarja vendar le prigovoril k potovanju.

— Ministerska kriza je zopet na dnevnem redu. Ustavoverci niso namreč prav nič zadovoljni z novim ministrom, ker je vzet iz visokega plemstva, vrh tega pa še ud državnega zbora ni. Tudi vojni minister Koller bi bil, če se sme nemškimi in ogerskimi listom verjeti, namenjen za deželnega poveljnika na Štajarskem.

Štajarska. — Deželni namestnik Kübeck je bil poklican na Dunaj k cesarju, najbrže da bi dal odgovor o svojem zadržanju pri graških škandalih. Ali po

vsem tem ostane na svojem mestu, ali ne, to dozdej še ni določeno. A ker se govori, da ga ima nadomestiti Koller, je verjetno, da bo šel. Gradec pa bo dobil c. k. policijsko direkcijo, ker se je magistrat skazal nesposobnega brzdati liberalno druhal in varovati javni mir in red.

— Iz Gradca nam je došla novica, da je naš rojak g. dr. Gr. Krek imenovan za profesorja slovanskega jezikoslovja na vseučilišču Graškem.

— Don Alfonsu in njegovi materi je poslal cesar lastnoročna pisma, katera jima je moral baron Kübeck sam izročiti. Pač britko zá-nj to!

Prusko. — Pruska vlada preganja čedalje huje katoliško cerkev in duhovne njene, in sega zdaj že celo v Avstrijo. Knezoškof je iz Vratislave (Breslau) bežal v Avstrijo in hoče iz Johannisberga, kjer zdaj biva, škofijo svojo na Pruskem voditi. Nadškof Olomuški pa je od Pruske vlade obsojen v denarno kaznen, če pa je ne plača, v zapor. Vse to pa daje brezvercem Avstrijskim povod, da delajo Avstrijski vladi strah z razporom s Prusko, iz katerega se utegne vojska vneti; ta strašila pa edino merijo le na to, da bi Avstrijsko vlado nahujskali do tega, da bi, kakor Pruska, škofove svoje strahovati, zapirati in preganjati začela, ako ne plešejo kakor jim liberalizem gode, in da bi minihom in nunam, katere Bismark iz Prusije silovito izganja, ne dala pribežališča v Avstriji.

Najnovejše.

Vladni Dunajski časnik „Wien. Zeitg.“ ravnokar prinaša novico, da c. kr. dvorni svétnik vitez Bohuslav Widmann, dozdej voditelj deželne vlade Kranjske, je imenovan za c. kr. deželnega predsednika, — vitezu dr. Kalteneggerju, c. kr. finančnemu prokuratorju in deželnemu glavarju, pa je podeljen naslov in karakter c. k. dvornega svétnika.

3. zapisnik doneskov za dr. Costov spominek,

za katerega so darovali:

2 neimenovana 6 gold., gospá Albina Urbas v Trstu 3 gold., gospodje: Franjo Bradaška, gimnaz. ravnatelj v Varaždinu 10 gold., Josip Lernet, zasebnik v Pardubicah 2 gold., Jož. Sterbenec, duhoven v pokoji 2 gold., prof. J. Marn 7 gold., Jos. Simončič 1 gold., J. Šolar, šolski nadzornik 10 gold., dr. Sterbenec 2 gold., prof. Iv. Tušek 5 gold., prof. Vavrú 10 gold., Peter Kozler 30 gold., prof. Wiesthaler 5 gold.

Iv. Vilhar, blagajnik Matice.

Popravek. V zadnjem listu na str. 174. v 1. predelu, 35. vrsti namesto: iz debla „skup“... čitaj: iz debla „kup“: s-kup (s-kup-a); v 5. opazki pa: kup[i]ti, (a ne: „kupi[ti]“).

Loterijske srečke:

v Gradcu	} 29. maja 1875:	38	35.	66.	45.	41.
na Dunaji		78.	75.	55.	03.	4.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 26. junija.

Žitna cena

v Ljubljan 29. maja 1875.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 30. — banaška 5 fl. 47. — turšice 3 fl. 10. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 40. — ječmena 3 fl. —. — prosa 3 fl. —. — ajde 2 fl. 50. — ovsa 2 fl. 10. — Krompir 2 fl. —.